

Udržitelný rozvoj jako imperativ aneb není to sranda

Author: SF / Petr Bým | Published: 21.02.2012

Příkaz doby - udržet ekonomický rozvoj v takových mezích, který jej zajistí i budoucím generacím - je jednoznačný. Podle některých názorů lidstvo svůj Rubikon vztahů k přírodě překročilo v polovině minulé dekády. V roce 2005 spotřeba údajně už překročila „kapacitní“ možnosti naší zeměkoule. Pokročilejší část společnosti vyspělých zemí, hlavně akademická obec, i s tímto vědomím téma udržitelného rozvoje akceleruje - a protože obecné povědomí o problému ještě stále není nějak zvláště silné, je třeba pracovat hlavně na poli osvěty. Hodně tohoto úsilí směřuje do oblasti stavebnictví a developmentu - oprávněně, protože 40 % energetické spotřeby připadá na budovy a ve městech dnes už žije polovina světové populace. Architektura a urbanismus také byly hlavními tématy konference [Udržitelný development a zelené dovednosti](#), která proběhla minulý týden v dejvické NTK. Budiž ovšem ke cti organizátora - obecně prospěšné společnosti Envi A. - řečeno, že před jeho úzkým a technicistním pojetím, koncentrovaném na čísla, tabulky a grafy energetických úspor, dal přednost maximálně širokému (nebo také holistickému, jak se dnes říká) pohledu na problém, který má bezpočet dimenzí. Jak opakovaně zaznělo z pódia, udržitelný rozvoj má tři pilíře, které jeden bez druhého a třetího skutečnou oporou a řešením budoucnosti být nemohou. Ve vystoupeních protagonistů toho samozřejmě zaznělo více, jak ukazuje náš stručný digest.

Všechna opatření, kroky a především praktické, hmatatelné výsledky úsilí o rozvoj v udržitelném pojetí musejí být především **flexibilní**. Jinak řečeno - při jejich plánování a realizaci je třeba počítat s proměnami, které se zvláště dnes odehrávají tempem v lidských dějinách dosud neviděným. Antje Holdefleiss - přestože profesně přináleží ke švýcarské společnosti CSD Ingenieure, která se zabývá energetickým poradenstvím - přitom na konferenci zdůrazňovala ještě interdisciplinární a komplexní charakter udržitelného rozvoje a zvláště jeho společensko-kulturní rozměr. Nejde prostě jenom o čísla, watty, tuny, kilometry a koeficienty, ale hlavně a zejména o životy lidí a jejich společenství. Pro vyspělou evropskou společnost jsou dnes charakterickými rysy nadprůměrná urbanizace, celkové stárnutí populace a tendence k segregaci etnické, majetkové i věkové. Proto jsou ve fundusu udržitelného rozvoje pojmy jako sociální participace, sdílená identita, dostupnost, bezpečnost a demografický mix stejně a spíše důležitější než faktory jako tepelná izolace, spotřeba primární energie či vyrovnaná bilance zeminy. Pokud se tato skutečnost bude ignorovat, výsledkem bude možná úspora energií - ale bezpochyby určitě **atomizovaná, inertní a nekooperující společnost**, jejíž jednotlivé součásti budou žít v jakémsi světě paralelních existencí plném konfliktů.

„Kdo je schopen hodnotit projekty v kontextu všech aspektů udržitelného rozvoje? Je tisíc let existence

města důkazem jeho udržitelnosti? A jaká vůbec je časová jednotka „udržitelnosti“? - takové otázky konferenčnímu plénu ve svém vystoupení kladl profesor Karel Maier z ČVUT a ČZU. I pro něj je sociální, potažmo kulturní a politický rozměr udržitelného rozvoje alfou i omegou jeho skutečné „udržitelnosti“. Zatím spíše ignorovanými, což ukazuje spíše narůstající a v zásadě neřešená disproporce sociálního a urbanistického vývoje především v relaci bydliště - pracoviště a rostoucí náklady jejich stále hlubší dislokace. V pozadí těchto a dalších problémů podle profesora Maiera přitom (poněkud překvapivě) nestojí stávající legislativa - zejména už dávno závazný dokument Politika územního rozvoje jeho směry definuje poměrně jednoznačně a pozitivním směrem (například k revitalizaci brownfieldů), ale kompetentní instituce se jím příliš neřídí. V pozadí stojí **generační a lokální sobectví** a také nedostatek informací.

Jestliže už jenom definování optimálního rozvoje sociálního (jestli je vůbec možné), natož pak jeho dosažení je těžce problematické, pak ve sféře udržitelného hospodaření s energiemi je to podstatně snazší. Podle Stefana Jäschke-Brühlharta z curyšské univerzity ZHAW je stimulačních pák k úsporám poměrně hodně: **legislativní zákazy či příkazy, technické normy či daňové pobídky na obecné úrovni, rekonstrukce, certifikace novostaveb a efektivní facility management v praktickém životě**. Švýcarsko, které je kombinuje, samotné je toho nejlepším důkazem. Ještě před deseti lety bylo 60 % tamních 1,5 mil. rezidencí závislé na nepříliš hospodárném vytápění topnými oleji, dnes je to už jen zhruba polovina.